

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Gospodarski razvoj Avstro-Ogrske pod vladno cesarja Frančiška Jožefa I.

Britki so bili dnevi vladanja našega sivolasega in preblegega vladarja v enem oziru, takrat ko je butalo ob državo od vseh strani sovražno valovje in ko je v notranjosti države vsplapolal ogenj, — kakor tudi takrat, ko je preblago vladarjevo srce udarec za udarcem zadevala kruta usoda v zasebnem življenju.

Božja previdnost pa nam je ohranila ljubljene vladarja in mu dala nadnaravno moč, da je prebolel vse udarce, ki so zadeli Njega in njegovo presvetlo vladarsko hišo kakor tudi njegove narode.

Na vse to smo se spominjali letos, ko je preljubljeni vladar praznoval osemdesetletnico svojega rojstva in ko vlada že 63-to leto z mogočno roko in bistrim umom utrjeno državo.

Ne bomo opisovali zgodovinskih dogodkov izza dobe njega slavne vlade. Označiti hočemo ob kratkem — kakor so to storili vsi drugi tu- in inozemski listi, kaj se je zgodilo v dobi nad 60 let v gospodarskem razvoju države.

Ustvarila se je moderna industrija s parnim obratom v prvi vrsti za suknjarstvo, nastale so razne tovarne n. pr. za stroje in sladkor, kakoršnih popred ni bilo. Razvila se je porcelanska industrija, zlasti pa steklarska, ki je danes skoro odločilna na svetovnem trgu. Zlasti je cesar Franc Jožef I. naklonjen umetnosti in umetni obrti. Pospesheval je stavbarstvo in na stotine stavb, v umetniškem oziru dovršenih, se je izvršilo po njegovi osebnih inicijativih. — Pod njegovo vlado se je šele prav razvilo denarno in kreditno poslovanje. Ob njegovem rojstvu je obstala samo nacionalna banka (sedaj avstro-ogrska banka), se-

daj pa ima Avstrija 80 bank z nad eno milijardo kapitala, Ogrska pa 560 bank s pol milijarde kapitala. Avstrijske hranilnice so stare skoro toliko kot naš cesar. Prva je bila ustanovljena leta 1819., danes pa jih je v Avstriji 625, na Ogrskem 891; skupno imajo 6700 milijonov vlog.

Važna naprava za državo je poštna hranilnica, ki je začetek neodvisnosti države od velekapitala. — Kako se je dvignila gospodarska moč države pod vladno cesarja Franca Jožefa I. dokazujejo davčni dohodki. Samo direktni davki so se zvišali v Avstriji od 148 milijonov v letu 1868. na 323 milijonov K v letu 1908, na Ogrskem pa od 110 milijonov na 324 milijonov kron. — Avstrijski proračun izkazuje letno nad 2300 milijonov dohodkov, ogrski pa 1200 milijonov kron.

Da se je avstrijska veleindustrija tako razvila, temu predpogoj je bila zgradba železnic.

Ko je bil rojen cesar Franc Jožef I. je bila na Avstro-Ogrskem ena sama železnica, proga Line-Budjejevice. A to železnico so vozili konji. Kmalu nato se je začelo graditi severno železnico in ko je naš cesar nastopil vladno, je bilo v Avstriji že 1400 kilometrov železnic z lokomotivami. Ta številka se je zvišala leta 1860. že na 3000, leta 1870. na 6000 in danes ima Avstrija 24.000 km železnic. Na Ogrskem je bilo ob cesarjevem nastopu vlade 35 km železnic, leta 1860. 1600, leta 1870. 3500, leta 1880. 7000 in danes nad 18 tisoč km železnic. Prometna sredstva avstrijskih železnic tvori 3200 lokomotiv, 7000 osebnih vozov in 135.000 tovornih vozov. Na Ogrskem imajo železnice 3200 lokomotiv, 8000 osebnih vozov in 80.000 tovornih voz. Na km računano, se prevozi danes v Avstriji 303.000 oseb in 600.000 ton blaga, na Ogrskem pa 180 tisoč oseb in 350.000 ton blaga. Plovnih vod-

nih cest ima Avstrija okoli 3000 km, izmed katerih je 1300 km po katerih se vozi s parniki. Na Ogrskem je 5000 vodnih cest, s parniki se vozi na 4500 km. Za vožnjo na morju ima Avstrija 300 parnikov, Ogrska 100. Dalje ima Avstrija 16.000 jadrnic, Ogrska 400. Skupaj imata Avstrija in Ogrska okoli 15.000 trgovskih ladij s 430 tisoč tonami in 40.000 mož posadke. Ni treba pri tem šele poudarjati, da se je avstrijska parobrodna vožnja razvila šele pod cesarjem Francem Jožefom I. Z razvojem železnice in pomorskega prometa se je sorazmerno razvijala tudi avstrijska trgovina. Leta 1850. se je uvozilo v Avstrijo blaga za 640 milijonov K, izvozilo pa za 464 milijonov K, leta 1908. pa je znašal uvoz 2500 milijonov kron, izvoz pa 2300 milijonov K.

Pa tudi kmetijstvo v Avstriji in Ogrski se je za časa življenja našega cesarja znatno dvignilo. Saj se ceni ob srednjih letinah dohodke kmetijskih produktov v Avstriji in Ogrski na 5800 milijonov kron in 1400 milijonov meterskih stotov. S pomočjo znanosti in novih iznajdb se je moglo doseči te uspehe, ki se bi jih leta 1830. smatralo za nemogoče. Samoumevno je, da v tej tekmi tudi ni ostala kmetijska industrija. Tako izdeluje Avstro-Ogrska sedaj v 1350 pivovarnah 23 milijonov hektolitrov piva, v srednjih letinah 8 milijonov hektolitrov vina, okoli 3 milijone hektolitrov žganja in v čez 200 tovarnah 15 milijonov meterskih stotov sladkorja. Letno se izvažata sladkorja za 230 milijonov K, pijač pa za 38 milijonov K.

Avstro-ogrsko kmetijstvo ima danes bogato živinorejo: nad 4 milijone konj, okoli 18 milijonov govedi, 14 milijonov ovc, 3 milijone koz in 13 milijonov prašičev. Kljub tolikim železnicam imamo 4 mil. konj in gotovo več kot leta 1830. in 1840.

Pod cesarjem Francem Jožefom I. so se dvignila tudi mesta. Opustile so se mestne utrdbe, kjer so še bile in pozidala zemljišča. Tako se je na primer na Dunaju pomnožilo prebivalstvo od 500.000 na 2.000.000 ljudi in od leta 1880. do leta 1900. se je pomnožilo mestno prebivalstvo od 29 odstotkov do 38 odstotkov vs. ga prebivalstva, na Ogrskem pa od 41 odstotkov na 43 odstotkov.

Ljudsko štetje leta 1910.

Kakor znano — izvrši se letos po stanju z 31. decembra 1910 ljudsko štetje in je ministerstvo za notranje stvari že izdalo tozadevni odlok. — Med drugimi naglašata ministerstvo, da se prikroji sedanje štetje lačnim gospodarskim in socialnim potrebam primerno. — Stavljena bodo predvsem vprašanja glede na poklice z ozirom na sedaj aktualno vprašanje socialnega zavarovanja. Nadaljno vprašanje, hoče tudi točnejše dognati razne postranske posle.

Poizvedovalo se bode po novem sistemu tudi o stanovanjskih razmerah, ki sedaj predvsem zanimajo javno korist. Pomnoži se namreč zelo izdatno število občin, v katerih se bo poizvedovalo o stanovanjskih razmerah. Doseči se hoče tudi prvič splošna statistika hiš. Z ljudskim štetjem hočejo tudi dognati število slepcev in gluhonemih.

To in vse drugo, s čemur hoče vlada nabrati gradivo, da pospeši dobrobit ljudstva, je hvalevredno.

Narodnostim pa vlada tudi topot noče dati neštevilnokrat zahtevane pravice.

V smislu predloga statistične osrednje komisije se bo glede na jezikovno pripadnost zopet izvršilo štetje po občevalnem — in ne materinem jeziku.

Res je, da naglašata vlada, da zahteva od oblastev najstrožjo nepristranost. Res je pa tudi, da nam je dobro znana nepristranost posameznih činiteljev — uradnikov, ki se ne bodo ozirali na zahteve vlade, o kateri ni povoda dvomiti, da je objektivna in kot taka zahteva popolno objektivnost.

Da bodo pa njeni uradniki nemške in italijanske narodnosti umetno fabricirali — morda tudi s pritiskom — na podlagi »občevalnega« jezika Nemce in Italijane, — tudi o tem nimamo povoda dvomiti, ker v tem slučaju se izgubi zahtevana objektivnost pod vplivom subjektivnega momenta.

Pravo število moči posameznih avstrijskih narodov pa se pri tem načinu ljudskega štetja zopet ne bo dognalo.

Kaj tedaj storiti?

Prvo je, na kar opozarjamo vse zavedne sorojake po jezikovno mešanih krajih zlasti na Korškem, Štajerskem in Primorskem (tudi v Istri seveda), naj gledajo natančno na prste vsem onim uradnim organom, ki bi morda hoteli samovoljno potvarjati materini — ali po terminu vlade: »občevalni« jezik. Kajti če služi hlapec — Slovenec ali dekla — Slovenka pri odpadniku Nemcu ali Italijanu in tolče z največjo silo par nemških ali laških besedi, — vsled tega ne more še biti njen takozvani »občevalni« jezik drugačni kot slovenski.

Pozivljemo pa dalje vse zavedne sorojake, naj z agitacijo od osebe do osebe v jezikovno mešanih krajih vzbujajo pri svojih sorojakih čut ljubezni do svojega materinega jezika, ponos in zavest, zlasti pa odločnost, da se ne bodo dali zapeljati temnanj pa strahovati od narodnih nasprotnikov, da bi iz strahu pred njimi zatajili svoj rodni jezik.

Posebno bo treba krepko stopiti na prste in pete onim, ki so jim podrejeni naši rojaki bodisi v javnih ali zasebnih službah, ki bi imeli neču

veno predrznost, da bi ali samovoljno vpisali »občevalni« jeziki svojih uslužbencev ali pa pritiskali nanje na kakoršenkoli način, ki bi jih oviral priznati in brezpogojno napovedati svojo pravo narodnost.

Prosimo tudi druge slovenske liste, da v tem smislu poučujejo svoje čitatelje.

Ali je potrebno, da na tem mestu govorimo tudi o Kranjski z ozirom na ljudsko štetje?

Gotovo!

Ozrimo se na otočič ob hrvaški meji. — Kočevske občine imamo v mislih. Nahajajo se razven v Kočevskem — posamezne, večinoma jezikovno mešane občine še v Novomeškem in Črnomeljškem političnem okraju.

V premnogih takih kočevskih in napol-kočevskih občinah se nemški (pravilno: kočevski!) živelj le umetno vzdržuje. (Ljudstvo se namreč niti ne čuti kot nemško, ampak le — »kočevsko«!)

V teh krajih je treba ne umornega poka in resnične agitacije. Dobro so nam znane razmere in dobro vemo, da to ljudstvo v onih občinah nemščino komaj za silo ume, kočevščino za silo tolče, a medsebojno povečini občuje — in to v lepem — slovenskem jeziku! Dobro pa nam je znano tudi, da je to ljudstvo strahovano od peščice uslužbencev raznih nemških veleposestnikov in pa od par — po »Schulvereinu« in »Südmarki« podpiranih učiteljev.

Kot dokaz javno pribijemo, da so take razmere v dveh slovenskih obmejnih občinah, to sta: Draga in Trava. — Izvzemši par oseb — sami Slovenci — in vendar obe v nemških rokah!...

Torej — pozor pri ljudskem štetju in pa — na delo!!

Oproščenje pasjega davka.

V nekem konkretnem slučaju je deželni odbor vsled prošnje prizadetega županstva na vprašanje, kateri psi se smatrajo kot za varstvo samotno ležečih posestev neobhodno potrebni in so vsled tega davka prosti, — izdal sledečo razsodbo, ki jo tu doslovno priobčujemo, da se bodo po njej ravnala vsa županstva.

Št. 13.925.

Po § 2. zakona z dne 13. decembra 1868 dež. zak. št. 4 iz l. 1869 so od pasjega davka izvzeti psi, ki so za varstvo samotnih posestev neobhodno potrebni. Samotno pa je vsako posestvo, v katerega okolišju se ne nahajajo obljudena stanovanjšča. Ne obstoje pa predpisi za to, kako daleč morajo biti samotna posestva od stanovanjšč, temveč se imajo v tem pogledu vpoštevati vse krajevne in druge okoliščine, zlasti tudi, če potrebuje posestvo z ozirom na lego, na pr. v bližini gozda in veliko

oddaljenost od drugih hiš posebnega varstva. Kar se pa tiče vprašanja, koliko psov-varuhov je pri posameznem posestvu davka prostih, določa zakon povsem jasno, da so od davka izvzeti le tisti psi, ki so za varstvo samotnih posestev neobhodno potrebni, potemtakem le v tolikem številu, kolikor jih je za varstvo res tudi treba. Postava ne predpisuje izrečno, da morajo biti davka prosti za varstvo samotnih posestev neobhodno potrebni psi na verigi, pač pa je to v mnogih slučajih potrebno za uspešno varovanje posestev. Če se pa v danem slučaju pokaže, da davka oproščeni pes ne služi za varstvo samotno ležečega posestva, temveč se potepa okrog, je županstvo upravičeno, odtegniti dano oproščenje ter terjati davek tudi od takega psa. Po teh navodilih se je ravnati županstvu v prihodnje pri pobiranju pasjega davka, in je zoper zadevne ukrepe županstva vsakemu prizadetemu občanarju prosta pritožba na občinski odbor, zoper sklepe tega pa na deželni odbor potom županstva v 14 dneh od dneva vročitve dotičnega odloka dalje. Od strank, ki se branijo plačati pravomočno predpisani davek, najga županstvo izterja z rubežnijo na podlagi § 84. o. r.

To se naznanja županstvu ob vrnitvi priloge poročila z dne 24. julija t. l. št. 581.

Od deželnega odbora kranjskega
v Ljubljani, dne 17. avgusta 1910.

Občinsko gospodarstvo.

Deželni odbor si prizadeva, kolikor moč očeh hitro urediti gospodarstvo z javnim imetjem. — Ne moremo si kaj, da ne bi mi na tem mestu nujno priporočali našim županstvom, naj s točnim izvrševanjem dobljenih ukazov podpirajo stremjenje deželnega odbora, kar bo v njihovo lastno korist. — Razposlala se je v svrhu ureditve premoženjskega stanja posameznih občin, podobčin, vasi itd. sledeča okrožnica vsem županstvom na Kranjskem.

Št. 13143.

Razne pomanjkljivosti pri oskrbovanju premoženja posameznih delov občin (podobčin in posameznih vasi), zlasti pa okolnost, da v to svrho v mnogih krajih niso bili izvoljeni posebni gospodarski odbori po določbah II. dodatka k občinskemu redu, so zakrivile, kakor se je prepričal deželni odbor v več slučajih, da ni trpela škode samo dotična podobčina itd. ampak ljudstvo sploh.

To se je zlasti pokazalo takrat, ko se je šlo za odprodajo kakega dotičnemu kraju lastnega zemljišča, pa se je dognalo, da ni bilo upravičenih zastopnikov, ki bi bili to izvedli. V takih slučajih, ki lahko provzročijo razne spore, tudi deželni odbor ne more odločujoče posegati vmes, ker za to ravno glede na to, da ne obstoje go-

spodarski odbori, ni dana zakonita podlaga v smislu občinskega reda.

Da se odpravijo vsakoršni nedostatki v tem pogledu in kolikor mogoče preprečijo v bodoče tozadevni spori, odreja deželni odbor to-le:

1. Povsod, kjer imajo posamezni deli kake občine, (podobčine, vasi) posebno, lastno premoženje bodisi v nepremičninah (posestvih, zemljiščih), ki so v zemljiški knjigi vpisane na njih imena, bodisi v premičninah (v denarju, v oblicacijah, naloženo v hranilnicah), naj skrbe županstva za to, da se zanesljivo tekom enega meseca izvrše volitve gospodarskih odborov po določbah 2. in 3. točke uvodoma navedenega II. dodatka k občinskemu redu. Kjer gospodarski odbori že obstoje in so bili pravilno izvoljeni, ni treba novih volitev.

2. Takoj po izvršeni volitvi naj predloži županstvo deželnemu odboru izkaz o gospodarskem odboru (gospodarskih odborih) na oni tiskovini kakor po volitvah občinskega odbora; nadpis naj se primerno popravi.

Obenem naj se natančno poroča, v čem obstoji dotično premoženje, da se izpolnijo tudi občinski inventarji. Pri nepremičninah naj se navedejo parcelne številke in davčne občine, kjer leže. —

3. Ondi, kjer je lastnica kakega premoženja cela občina sama, upravlja to premoženje občinski odbor oziroma županstvo.

4. Pod točko 3. zahtevani izkazi naj se predložijo takoj o onih gospodarskih odborih, ki že obstoje in ki so bili pravilno izvoljeni.

5. Da se omogoči pregled, se naroča županstvu, naj tudi v tem slučaju, da ni nikjer kakega posebnega premoženja, torej tudi ne gospodarkega odbora, o tem sem poroča.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 12. avgusta 1910.

Občine pa pravice slovenskega jezika.

C. kr. davkarija v Gornjem Gradu je doposlala občini Kokarje sicer slovensko tiskane in pisane razglase o neki eksekuciji zaostalih davkov nekterih davkoplačnikov, toda priložena jim je bila samo nemška tiskovina »Zustellbogen«.

Občinski urad je ves spis prejel ter ga za beležil v opravljeni zapisnik, toda rešil ga ni. Zavedni župan Praznik Josip je spis vrnil s poročilom, da je samonemška tiskovina v jezikovnem oziru protizakonita, radi česar spisa ni mogoče rešiti. Seveda je potem davkarija morala doposlati dvojezično tiskovino, sicer bi se eksekucija ne bila izvršila.

Jedino sredstvo, pridobiti po državnih in deželnih uradih slovenskemu jeziku zakonito veljavo je, da se došli nemški dopisi oziroma tiskovine sicer sprejmejo, potem pa se naj vrnejo s pojasnilom, oziroma z zahtevo, kakor to dela občina Kokarje vedno in povsod z zaželenim uspehom. Slovenskim občinam — slovenske dopise in vsaj dvojezične tiskovine!

Vprašanja in odgovori.

211. Županstvo Sinadole.

Vprašanje:

Kje je na prodaj stavbinski red za Kranjsko iz 25. oktobra 1875. leta in red o požarni policiji z dne 15. septembra 1881. leta.

Odgovor:

Oba imenovana zakona, kakor tudi druge deželne zakone dobite v »Ročni izdaji zakonov iz ukazov za vodino Kranjsko«, izdal Jožef Pfeifer, deželni svetnik v pokoju. — Ta ročna izdaja obsega 10 zvezkov. Red o požarni policiji se nahaja v III., stavbni red pa v X. zvezku. — Vsi zvezki se dobe lahko v »Katoliški bukvarni«, oziroma v »Učiteljski tiskarni« v Ljubljani.

Z ozirom na nevisoko ceno — (posamezni zvezki ne stanejo vezani dosti nad 2 K) — priporočamo županstvom, da si nabavijo vse zvezke izvemši onega št. VIII., ki vsebuje stavbni red za mesto Ljubljana.

212. Občinski urad M. na K. r.

Vprašanje:

Ali se more postavno zabraniti volitev občinskega tajnika kot občinskega odbornika, ki je posestnik in plačuje toliko davka, da voli v II. razredu? — Če bi pa volilna komisija hotela zabraniti to izvolitev v zmislu § 10 obč. volilnega reda, kaj bi bilo storiti? Ali se lahko napravi pritožba in ali je pričakovati zaželeni uspeh?

Pri zadnji volitvi so tukaj hoteli voliti tudi občinskega tajnika, pa je volilni komisar to volitev na podlagi § 10 obč. vol. reda zabranil.

Odgovor:

Odgovor v 18. šte. »Občinske Uprave« iz leta 1908, na kojega se sklicujete, ni nič manj jasen, kot Vaše pričujoče vprašanje.

Obenem Vas opozarjamo tudi na odgovor pod št. 207 v 18. št. »Obč. Uprave« iz l. 1909. —

Po našem mnenju Vašega občinskega tajnika ni strogo smatrati kot občinskega uslužbenca, ampak da opravlja to službo le kot postranski posel proti določeni letni nagradi.

Ne uvidimo, zakaj bi se ne volil v občinski odbor, če je sicer zato kvalificiran. Vam ni treba ničesar storiti. Volite ga in če se njegova izvolitev razveljavi, določi se tudi prizivni rok oziroma pravica do pritožbe. Takrat pa se mora pravočasno vložiti pritožba.

213. Občinski urad M. na K. r.

Vprašanje:

Koliko časa traja doba za izgubo volilne pravice, ako je kdo kaznovan v smislu § 3 in 11 obč. volilnega reda, ker se za to (izgubo volilne pravice) določeni čas ne more najti v kazenskem zakoniku?

Odgovor:

Na Vaše vprašanje Vas opozarjamo na odgovor pod št. 206 med »Vprašanji in odgovori« v zadnji (16. številki) »Občinske Uprave« z dne 25. velikega srpana — 1910. — Opozarjamo Vas pa, da se pričinja izguba volilne pravice in volivnosti (aktivne in pasivne volilne

pravice) z dnevom po prestani kazni, ne — kakor bi morda kdo mislil — z dnevom, ko se uvede kazensko postopanje.

Sicer pa preberite zakon z dne 16. januarja 1907
drž. zak. št. 18 (Kos X. 30. jan. 1907).

Ker je ta zakon novejšega izvora, ne more imeti kazenski zakonik tozadevnih določil.

214. Županstvo Sv. Kr. pri K.

Vprašanje:

V tukajšni občini je nastanjena okrajna babica, ki ima spričevala z odliko. Ali je dolžna sama plačevati stanovanje, v katerem stanuje? Plače ima le 180 K, s katero se mora sama preživljati, in plačevati stanovanje. Poleg tega pa neizkušene babice izvršujejo njen posel, ki bi ga smela — kot nastavljena — le ona. Ali je mogoče urediti, da bi bila klicana ta okrajna babica k vsakemu porodu, četudi je pozvana v sili kaka neizkušena? V občini pride do 200 porodov, a izkušena babica ima vpisanih dosedaj le 17.

O d g o v o r:

Da se nam ne bo moglo očitati, češ da agitiramo za kake babice te ali one stranke, Vam prav resno svetujemo: obrnite se na c. kr. okrajno glavarstvo, ki ne pripada nobeni stranki; to bo gotovo odločilo tako, kot je pisano v dotičnih predpisih, za ktere pa mi nimamo prostora. Kajti če bi mi hoteli, potem je najbolje, da natisnemo vse zakone od Marije Terezije dalje z vsemi razsodbami raznih oblastev.

Pa brez zamere! — To ne gre ravno na Vaš ro-
vaš, ampak — dali ste nam ugodno priliko!

Stvarno to-le: babica mora pač sama plačevati stanovanje. — Če imate mazaške babice, naznanite jih okrajnemu glavarstvu, da jim prepove izvrševanje in jih kaznuje. Ker je okrajna babica za to nastavljena, mora se gotovo klicati k vsakemu porodu, saj razne mazaške sploh pri porodih sodelovati ne smejo.

Opravičljivo bi bilo, da je prisotna kaka druga ženska, le pri nenadnih porodih, a klicati se mora takoj izprašana babica, — če mogoče in če treba — seveda tudi zdravnik.

S tem bi bilo rešeno torej tudi — babiško vprašanje. —

215. Županstvo Biljana.

Vprašanje:

Občinsko starešinstvo je izvolilo odsek 3 udov, ki ima nalogo sestaviti nekako pogodbo oziroma štatut glede službe občinskega tajnika in njegovega razmerja napram občini. Gre se namreč za to, da se tajniku zagotovi stalnost službe. — Prosi se odgovora: Ali bi se dobilo načrt in besedilo takega štatuta oziroma kako bi se morala glasiti taka pogodba?

O d g o v o r:

Poseben statut za občinskega tajnika bi bil — menimo — nepotreben. — Glede definitivnega nameščenja tajnikov pa je mogoč dvojni način: 1. da se ga imenuje kot stalnega tajnika in se mu vroči pravilno podpisani dekret, kakor je predpisano v občinskem redu za obvezne listine, ali pa 2. da se naredi službena pogodba med občinskim tajnikom in občinskim odborom. — Gre se torej za način izvršitve v formalnem oziru. Stalnost pa je mogoča v obeh slučajih, le da mora biti tajnik nastavljen ali imenovan v sklepni seji občinskega odbora. Starešinstvo samo nima pravice imenovati ali nastaviti tajnika, ampak le izvršiti ima sklep občinskega odbora, ki naj določi in odobri tudi besedilo dekreta ali službene pogodbe.

Opozarjamo pa, da bi bilo umestno, službo občinskega tajnika sistematizirati, to se pravi: občinski odbor naj bi popred, ko se imenuje tajnik — sklenil, da se ga

nastavi; uredi naj v principu in določi način imenovanja, plače, morebitne pokojnine itd. — Le oni — na ta način — (po morebitnem razpisu službe ali kakem drugem načinu razglasitve kompetence —) nameščeni tajniki ali drugi služabniki se smatrajo po razlagi nekaterih juristov kot občinski uslužbenci, ki se jim je podelilo v tem smislu ustanovljeno (kreirano) službeno mesto.

Evo v sledečem načrt pogodbe, ki naj se glasi približno tako-le:

Kolek 1 K.

Službena pogodba.

1. Občina N . . . N . . . nastavi vsled sklepa občinskega odbora v seji dne po svojih opravičenih zastopnikih — gospoda N . . . N . . . kot stalnega občinskega tajnika z dnem, kateri dan se podpisani N N zavezuje nastopiti svojo službo. —

2. N . . . N . . . se zavezuje vestno opravljati svojo službo, se točno ravnati po danih službenih navodilih in se pokoriti vsem odredbam občinskega predstoinika.

3/I. Občina N . . . N . . . se zaveže s tem plačevati občinskemu tajniku N . . . N . . . plačo v letnem iznosu K in sicer v mesečnih obrokih v naprej po K , dalje mu preskrbeti brezplačno stanovanje odnosno mu izplačevati stanarino v četrletnih (polletnih, letnih) obrokih v skupnem znesku letnih K

Obenem se zavezuje občina N . . . N . . . , izplačevati občinskemu tajniku N . . . N . . . , sledečo starostno preskrbo :

a) po dovršenih (na pr. 35.) službenih letih popolno penzijo v visokosti prejemkov zadnjega službenega leta;

b) v slučaju poprejšnje onemoglosti:

[illegible]

v letu onemoglosti prejemanje plače; — v slučaju njegove smrti pa njegovi morebitni rodbini in sicer vdovi po K . . . in otrokom po K . . . letne pokojnine oziroma vzgojevalnine.

3/II. Povišanje službenih prejemkov se izvrši pri zadovoljivem službovanju sledeče:

po preteku . . . let na K

» » nadaljnjih . . . let na K (itd.)

4. Ta pogodba je za obe stranki neodpovedljiva.

5. Vendar pa veljajo glede točke 4. sledeče izjeme:

a) Odpoved od strani občine oziroma odpust iz službe sta opravičena v slučaju, ako občinski tajnik zanemara svojo službo tako, da bi trpela občina kakoršnokoli škodo, ali pa če zakrivi kako hudodelstvo, kak pregrešek ali prestopki proti javni pravdnosti oziroma iz dobičkarije (tatvina, poneverba itd.), sploh v vseh slučajih, v katerih je v državnih in drugih javnih službah spojena njihova izguba;

b) odgovod od strani občinskega tajnika N . . .
N . . . se smatra kot opravičena v slučaju, da
se nudi temu prilika za prestop v kako javno
boljšo službo, če si ustvari s tem ugodnejšo
eksisitenco, ali pa v posebnega ozira vrednih
družinskih razmerah.

6. V vsakem slučaju odpovedi je treba posebnega sklepa občinskega odbora.

V dne

(Slede podpisi opravičenih občinskih zastopnikov in občinskega uslužbenca.)

Po našem mnenju bi za sedaj taka službena pogodba popolnoma zadostovala. — Lahko pa izda občina tudi navaden dekret namesto pogodbe z enako vsebino, kot tu navedeno.

Službeno pogodbo bi bilo treba predložiti v svrhu odmere pristojbine (takozvane »Ernennungstaxe«) c. kr. uradu za odmero pristojbin.

Pripomnimo le še, da se po našem mnenju smatra mesto občinskega tajnika — brez poprejšnjega ustanovljenja in razpisa — kot sistemizirano že v onem trenutku, ko občinski odbor sklene njegovo definitivno (stalno) nameščenje.

To je stvar interpretacije in naziranja, — saj je znano, da so tudi razni juristi v posameznih zadevah različnih mnenj in naziranj.

216. Sl. K. izobrazevalno društvo v K.
Vprašanje:

I. so naložili obrtni davek, čeprav nima sam koncesije za obrt, temveč njegova žena. Prišel je v volilni imenik le kot njen mož. — Ali ga je mogoče izreklamirati?

Odgovor:

Samoobsebi je umevno, da mož ne spada v volilni imenik če ima obrt njegova žena in se glasi obrtni list na njeno in ne na možovo ime. Ravnotako je pa tudi umevno, da ga smete izreklamirati, ker ne spada v volilni imenik, kar bi bil moral vedeti župan, ki je imenik sestavljal. Ali je dobil župan davčne izkaze od davčnega urada? In ali je ta mož izkazan kot davkoplačevalec? — Ali je žena morda tudi izkazana še posebej kot volilka? Na vse to se je treba ozirati.

217. Sl. K. izobraz. društvo v K.

Vprašanje:

X. ima volilno pravico v I. razredu po svoji službi, obenem zastopa korporacijo, ki ima tudi pravico voliti v I. razredu; vrh tega je pa časten občan. — Ali ima tudi kot tak volilno pravico? V imeniku volilcev mu je ne priznavajo.

Odgovor:

Dasi zakon (občinski volilni red) ničesar ne določa v tem oziru, je vendar naravno, da dotičnik, ki je itak že volilec v I. razredu in poleg tega zastopa korporacijo v ravno tem razredu — ne more imeti še tretjega glasu tudi v I. volilnem razredu; (za svojo osebo namreč v enem razredu ne more dvakrat glasovati). — Dvakratne volilne pravice v enem volilnem razredu mu torej tudi častno občanstvo ne more prinesiti, — ker bi bilo to mogoče le po takozvanem »pluralnem sistemu«, ki pa pri nas ne obstoji, kakor veste.

218. Županstvo Sv. Kr.

Vprašanje:

V tukajšni občini biva nekdo že 13. leto. Kupil je posestvo, a je zapravljal po večini vse premoženje. Ostalo je last njegove žene. Pristojen je v Trst in ima več otrok, ni pa še zaprosil za vsprejem v domovinsko zvezo tukajšne občine. Pred 6. meseci pa je ta mož zblaznel, pravzaprav postal je slaboumen, in hodi le od hiše do hiše. Sedaj bi žena rada prosila, da bi se priznalo njej in otrokom domovinstvo v naši občini radi 13letnega bivanja. — Kako naj žena oziroma mož to doseže?

Odgovor:

To je vsekakor povsem enostavno. Vloži naj prošnjo za vsprejem v domovinsko zvezo in občinski odbor naj potem sklepa o prošnji. — Seveda mora biti sprejet le mož, ker žena in mladoletni otroci itak slede njemu v domovinstvu. — Prošiti za sprejem v domovinsko zvezo pa bi morala mož ali žena iz lastnega nagiba, ker po našem mnenju nima občina nikakega interesa, da bi jo k temu silila. Za občino je vendar bolje, če družini domovinstva ne podeli. Sicer je pa to stvar občinskega odbora. —

Da bi bila pa sprejeta v domovinsko zvezo Vaše občine le žena z otroki — to je po zakonu izključeno.

Gospodarske vesti.

Slušateljem c. in kr. živinozdravniške visoke šole na Dunaju s Kranjskega podeljuje deželni odbor kranjski podpore pod pogojem, da se obvežejo, po končanih študijah prositi za mesto deželnega živinozdravnika na Kranjskem in kot taki delovati vsaj 2 leti. Prošnje se vlagajo potom rektorata navedene visoke šole. Priložiti jim je krstni list, domovnico in dokazila o študijah.

Za vinogradnike in sadjarje. Samočiste vinske droži za pokipenje vinskega in sadnega mošta se dobivajo tudi letos pri Kmetijsko-kemijskem preizkuševališču za Kranjsko v Ljubljani. Cevka s samočistimi vinskimi drožmi stane z navodilom o uporabi 25 v., s poštnino in zavojem pa 40 v. Deset cevok stane s poštnino, zavojem in z navodilom o uporabi 3 K 50 vin. Znesek se mora plačati naprej, ker se sicer povzame. V plačilo se sprejemajo tudi pisemske znamke. Samočiste vinske droži pospešujejo čisto in zanesljivo kipenje mošta ter povzročajo, da se vino hitro čisti in da dobi mnogo boljši in prijetnejši vonj in okus. Ena cevka s samočistimi drožmi zadostuje za pokipenje 5 do 10 hektolitrov vinskega ali pa sadnega mošta. Naročba se mora izvršiti vsaj pet dni pred uporabo, da se morejo pravočasno in po predpisu nastaviti droži, s katerimi se potem sveže iztisnjen mošt pokipi. — Vsa tozadevna pojasnila daje radovoljno ravnateljstvo kmetijsko-kemijskega preizkuševališča za Kranjsko v Ljubljani.

Razne vesti.

Grozna draginja v New Yorku. Kako grozna draginja vlada v New Yorku, naj pokažejo sledeče cene jedi z jedilnih listov restavracij, ki se same označajo, da so »ljudske«. Navadni goveji file, ki bi stal v Nemčiji 2 marki, v Londonu komaj 1 marko in pol, stane v New Yorku 5 mark, porcija koštrunove pečenke 3.20 marke, porcija race 4 marke, porcija piščanca 5 mark, krožnik krompirja 1.20 marke, komad sira povprečno 1.60 marke. Fineja jedila stanejo seveda več, ena pašteta 5 do 7 mark, porcija jerebice 8 mark in 3 marke porcija sladkega zelja. Čašica navadnega čaja stane 1.60 do 2.25 marke, ako se vzame še biskotov ali sadja, se račun hitro podvoji ali potroji. Sadje stane 1.60 do 8 mark, po tem vzame li gost jabelko ali grozd. Silno drago je pa vino in pivo. Količkanj dobra steklenica stane najmanj 12 mark in steklenica piva 2 marki, ko jo dobimo mi tukaj za 32 stotink. Slična draginja vlada tudi drugod v Ameriki. — Mi imamo zopet povod več, da svarimo ljudstvo: Ne v Ameriko! Boljši je domač kruh.

Plavajoče mesto. Oceanski parnik je pravzaprav plavajoče mesto. Novi parnik severo-nemškega Lloydja »George Washington« je največja ladja na kontinentu ter prevaža skoro 3000 ljudi. S kolikimi stroški in razkošnostjo so bili ti ogromni parniki zgrajeni, je bržkone že marsikomu znano. Koliko osobja je treba za postrežbo potnikov, o tem tukaj na suhem niti pojma nimajo. Nič manj kot 600 ljudi opravlja na parniku »George Washington« to delo. Poleg kapitana je nastavljenih 7 častnikov, 58 mož, 12 strojnikov, 8 strojniških asistentov, 3 elektriiki, 1 kotlar, 8 ma-

začev, 2 skladiščnika, 6 nadkurjačev, 60 kurjačev, 63 donašalcev premoga, nadkuhar, 9 kuharjev druge in 1 tretje vrste, 4 parni kuharji, 4 konditorji, 6 pekovi, 20 pomivačev, 4 klavci in 2 izraelska kuharja, dalje 1 višji steward, 19 drugih stewardov, 14 stewardk, 2 zdravnik, 2 blagajnika, 1 blagajniški asistent, 2 provijantna mojstra, 2 čistilca svetilk, 2 brivea, 2 brivska pomočnika, 1 fotograf, 3 nadzorniki prtljage, 3 telegrafisti, 1 prodajalec knjig in 1 tolmač, kakor tudi še nekaj drugih oseb. Res ogromen stroj!

Francoska izumira. Pavel Leroy-Beaulieu, znani francoski nacionalni ekonom, je pred časom priobčil v listu »Journal de Debats« članek, v katerem dokazuje, kako se na Francoskem vedno bolj manjša število prebivalstva. Število novorojencev je znašalo leta 1861. še 1.105.000 in leta 1866. 1.006.000, to je 140.000 do 160.000 več kot pa je umrlo ljudi. Več kot 40 let pa ni doseglo število novorojencev milijona. L. 1907. je znašalo število novorojencev pod 800.000, a leta 1909 samo 769.000. Od leta 1890. jih je v šestih raznih letnih časih umrlo na Francoskem več kot se rodilo. Beaulieu trdi da se more reči z gotovostjo, da izumira Francoska, ako ostane to stanje stalno. V enem četrtletju se bo zmanjšalo število novorojenih za 100.000, pravi Beaulieu. Vzrok tega propadanja francoskega naroda, kakor trdi Beaulieu, je gotovo največji oslavljenje religioznega verovanja. Ko dospe Bretagne, Vendée, Lozese, Avegnon do duševnega razpoloženja Bourgogne in Gascogne, potem bo Francoska izgubila nadaljnjih 40.000 porodov na leto. V nevarnosti ni samo politična in vojaška moč ter nacionalni ugled, temveč obstanek francoskega naroda sploh. Beaulieu trdi, da so na mesto sedanjih Francozov prišel konglomerat flamskih Belgičev, Nemcev, Špancev, Italijanov in Poljakov.

Gluhonemi v Avstriji. V Avstriji je 29 gluhonemnic s 1996 učenci, 1101 dečkom in 895 deklicami ter 217 učnimi mošči; 4000 gluhonemih, za šolo godnih, pa raste in živi brez vsakega pouka. Značilno je, da država, ki daje vsako leto milijone za vsakovrstne potrebnosti in nepotrebnosti, nima denarja za nesrečne otroke. Vse dosedanje zavode je ustanovila zasebna radodarnost ali pa posamezne občine in dežele. Za gluhoneme slovenske otroke obstoja zavod v Ljubljani in slovenski oddelek v Gorici. To seveda ne zadošča za vse naše šolospособne gluhoneme. Za štajerske Slovence je nemška gluhonemnica v Gradcu, za koroške enaka v Celovcu.

Književnost.

Mnogo Pratik se dandanes vsiljuje po širni domovini, toda izbira je prav lahka. Kdor je le enkrat imel v rokah »Družinsko Pratik« s podobo sv. Družine, nikdar več ne bo segel po kaki drugi Pratici. Posebno letošnja izdaja se bo prikuila vsakomur zaradi vsakovrstnega poučnega in zabavnega berila in lepih slik. — Zahtevajte jo povsod!

Cantica sacra. Cerkvena pesmarica, I. del, za četverglasni moški ali ženski zbor, drugi popravljeni natis, priredil Anton Foerster, natis odobril in dovolil knezoškofjski ordinarijat ljubljanski. — Ta vže tako dolgo pogrešani I. del pesmarice, je ravnokar izšel v zalogi »Katoliške

Bukvarne« in obsega 70 raznih deloma že znanih, deloma novih napovedi, domačih in tujih skladateljev. — Obseg vsebine se deli na pet delov. Prvi del obsega mašne pesmi, drugi del pesmi cerkvenega leta, tretji del Marijine pesmi, četrti del pesmi svetnikov in peti del napeve k blagoslovu, katerim je pridejan tudi psalm »Laudate Dominum«. Na koncu se še nahaja Haydnova zahvalna pesem in avstrijska himna. — S to zbirko sta »Katoliška Bukvarna«, kakor prireditelj, neš nedosežni in najzaslužnejši skladatelj g. Foerster, ustregla vsem cerkvenim in drugim moškim in ženskim zborom. — Priporočamo to praktično in hvaležno pesmarico vsem zborom, zlasti slavnim šolskim ravnateljstvom srednjih in višjih šol, kakor tudi slavnim vodstvom zavodov. Cena lično vezani in razločno tiskani knjigi je 2 K 49 vin., in se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Jakoba Aleševca „Izbrani spisi“. Priredil Jožef Volc. III. zvezek: Kako sem se jaz likal. 3. del »Ljudske knjižnice« 11. zvezek. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Cena broš. knjigi 1 K 20 h, vez. 2 K. — S tem zvezkom se konča Aleševčeva povest slovenskega trpina, posejana s pristnimi biseri nepokvarjenega ljudskega humora. — Povest bo nudila vsakemu obilico najpristranejših zabav, ker edini Alešovec je znal podati pravo sliko slovenskega dijaka, kakoršen je v resnici. Povesti »Kako sem se jaz likal« je pridejan dodatek, ki nam opisuje nadaljno Aleševčevo življenje in delovanje, dokler ni odložil peresa in je med betežniki ljubljanske hiralnice kazal sam na sebi, kako se kouchava in skončala »Povest slovenskega trpina«. Alešovec je mož, ki je bil svoj čas poznan križem sveta slovenskih dežela in ljudski pisatelj, kakoršnega do danes ne poznamo. Njegov smešno zbadljivi list »Brenčelj« v lažnjivi obleki je izhajal 17 let in je neutrudljivo bičal in zbadal posebno ljubljanske politike, v prvi vrsti nemškutarje, saj je bilo takrat nemškutarstvo v najlepšem cvetu. — Ljudska knjižnica bo nadaljevala z Aleševčevimi spisi in bodo izšle kot 14. in 15. zvezek »Ljubljanske slike«, pozneje najboljši spisi iz »Brenčelja«, dalje »Ričet iz Žabjeka« in pa Aleševčeve povesti resne praktične vsebine n. pr. »Petelinov Janez«, »Ne v Ameriko« in »Iz sodnijskega življenja«. Aleševčevi spisi so izborna čtivo; ko se z njim seznani naše ljudstvo, jih ne bo mogla pogrešati nobena knjižnica.

Kako naj se pišejo zasebna pisma. Obrazci rodbinskih, prijateljskih, voščilnih, sožalnih, opominjevalnih, snubilnih in drugih pisem. Sestavil Janko Dolžan. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Cena 1 K 40 h, vez. 2 K. — Mnogokrat pride priprost človek v zadrego, kadar mora poleg raznih svojih opravkov pisati tudi pisma. Zato je gotovo koristno, da je izdala bukvarna imenovano knjigo, v kateri najdeš obrazce raznih pisem, potrebnih za zasebno življenje. Po teh obrazcih, ki so prirejeni za razne prilike in slučaje, bo lahko vsakdo brez truda in izgube časa posnel in sestavil pravilna rodbinska, prijateljska, voščilna, sožalna, opominjevalna, snubilna in druga pisma. Z dovršenim pismom si najlože pridobimo prijateljstvo in naklonjenost ljudi, ki nam mnogokrat pomagajo, da se srečno prerijemo do zaželenega cilja. Kdor torej še ni vešč dovršenega dopisovanja, temu naj bo v pomoč in

navodilo ta knjiga, ki je najboljša te vrste in obsega veliko izbiro vsakovrstnih pisem. Kdor bo prebral večje število takih dovršenih pisem ter skušal po njih sestavljati liste za svoje dopisovanje, ne bo delal tega brez uspeha, kajti navedil se bo prejalislej, da bo znal tudi sam brez pomoči obleči svoje misli v lepe besede in dovršeno obliko.

Iz dnevnika mladega porédneža. Ameriška humoreska. Po angleškem izvirniku priredil Janko Dolžan. »Ljudske knjižnice« 13. zvezek. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Velja broš. 1 K 40 h, vez. 2 K 30 h. — »Ljudska knjižnica« nam v svojem 12. zvezku podaja povest, ki je zajeta iz dobe, katere je najbolj vesela, najbolj brezskrbna ter polna šaljivih dogodiljaev — namreč iz otroškega življenja. Povest je pisana v obliki dnevnika, v katerem nam poreden deček sam slika svoje nezgode in težave, ker ga odrasli ljudje nočejo ali ne morejo razumeti. Vse, kar prične, prične z najboljšim namenom, a konec mu vedno prinese grajo starišev in sorodnikov, časih pa mora okušati celo očetovo težko, z leskovko oboroženo roko. Vsak hip poudarja, da se hoče poboljšati, a večkrat ga prav ta namen dovede do nove nezgode. Življenje med roparji, noč prebita v levovi kletki, vratolomna vožnja v ubeglem zrakoplovu in lokomotivi ter sto in sto drugih nesreč, ga ne spametuje, temveč naprej uganja svoje burke. Spode ga iz šole, pa vse nič ne pomaga. Slednjič mali Jurček sam obupa nad svojim poboljšanjem ter sklene, da nadaljuje svojo povest šele, ko v istini postane priden in zgleden deček. To se doslej še ni zgodilo! Dečkovi dogodki so po svoji šaljivosti res kar najbolje posrečeni; polni so neprekosljivega humorja, ki vpliva na odraslega človeka posebno zato, ker ga pisatelj s spretno roko povede nazaj v oni čas, ko je še sam opazoval cel svet z naivnim otroškim očesom. Ker vsako slovstvo najbolj pogreša knjig humoristične vsebine in Slovenci še nimamo humoreske podobne vrste, se bo navedena knjiga gotovo v najkrajšem času priljubila v vseh krogih.

Književno obvestilo. Koncem avgusta 1910 je izšlo »Dopolnilo civilnopravnim zakonom za leto 1906—1910«. Urednik dr. Volčič pravi v svojem predgovoru: Po letu 1906, ob katerega koncu je izšel IV. zvezek »Pravnikove zbirke«, so se nekateri predpisi dotične snovi premenili, premnogi po odločbah vrhovnih sodišč pojasnili ter so se v rečeni knjigi našli še nekateri moteči tiskovni pogreški. Dasi je od vsega natisa knjige preostalo le še malo nad dvesto izvodov, vendar pri naših razmerah ni upati, da se skoro zvedejo, še manj pa, da se more v doglednem času izdati njen drugi natis. Zato sem v soglasju z društvom »Pravnik« uredil dopolnilo, ki naj knjigo z drugimi objavami vred, ki jih je društvo med tem izdalo — (nova odvetniška tarifa, jezikovni zakon za Dalmacijo — popolni po sedanjem stanju v vseh zgoraj označenih ozirih. Novi kupei »Civilnopravnih zakonov« dobe »dopolnilo« in medtem izišle omenjene objave vezane v eni knjigi, drugi si jih lahko nabavijo posebej, upam, da vsem nadomeste novo izdajo navedenega IV. zvezka zbirke. — Dostavljamo, da je v »Dopolnilu« krog 200 novih odločeb vrhov-

nega sodišča. Dopolnilo se za ceno 1 K 20 vin. dobiva po vseh knjigarnah in pri uredniku, dobi pa je brezplačno, kdor pri uredniku samem na novo naroči Pravnikove zbirke IV. zvezek (Civilnopravne zakone za 8 K), ali V. zvezek (Zemljiškoknjižne zakone za 6 K), ali VI. zvezek (Predpisi o nespornem sodstvu za 7 K; pridejati se mora k tem kupninam samo 6 vin. za poštnino.

Zbirka avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku. VI. zvezek. Predpisi o nespornih pravnih stvareh. Uredil dr. Edvard Volčič, c. kr. deželni sodni svetnik v Rudolfovem. — V Ljubljani 1910. Izdalo in založilo društvo »Pravnik«. Natisnil A. Slatnar v Kamniku. V platno vezana knjiga se dobiva za 7 K po knjigarnah ali pa v Novem mestu pri uredniku.

»Slov. Pravnik«, oziroma »Mjesečnik Pravnihog. društva« u Zagrebu pravita: S to sedaj izišlo knjigo smo storili lep korak naprej. Domačemu pravniku že dobro dene, da ima konečno v rokah zakone v jeziku, v katerem jih sleherni dan upotreblja, v katerem se jih pa nikdar učil ni. Ta zbirka, obsegajoča — da se na kratko izrazimo — notarski red, zapuščinski patent in predpise o sodnih depozitih, pa je vrhu tega tako urejena ter opremljena z odločbami vrhovnega, odnosno upravnega sodišča, da je popoln pripomoček za vsakdanjo rabo praktila in da se vseskozi lahko meri z dotično nemško izdajo v Manz'ovi zbirki. Tudi vnanja oblika je odlična in tisek je, če nas oko ne moti, celo lepši in prikupljivejši, nego je bil v nekaterih prejšnjih zvezkih te zbirke.

Zvezek sestoji pravzaprav iz treh samostojnih oddelkov, ki so vsak zase paginirani (162 strani, odnosno 359 in 119) in imajo vsak svoj predgovor urednika dr. Volčiča. Če se premotri celokupni zvezek, mora se priznati, da je bilo treba zanj mnogo nelahkega, ker podrobnega in preudarnega dela, in naravnost čuditi se je vztrajnosti in požrtvovalnosti gosp. deželnosodnega svetnika dr. Volčiča, ki je na ta način v štirih letih priredil kar štiri obsežne knjige in pri tem imel še vse skrbi za neprijetno manipulacijo.

Pričujoča knjiga ustreza povsem svojim stvarnim namenom. Vsak oddelek ima tudi svoje stvarno kazalo v slovenskem in hrvatskem jeziku. Odlični hrvatski »Mjesečnik« priobčil je v št. 8. in 9. o vsem jako laskavo oceno, katero zaključuje z naslednjimi značilnimi besedami: »Po našem bi mnijenju trebali, da se ovom sbirkom avstrijskih zakona služe i svi hrvatski pravници, najpače oni u Austriji, pošto i onako svoje nemaju, a autor im je omogočio uporabu, navevši sve hrvatske izraze, koji se bitno razlikuju od slovenskih. Kad i ne bi bilo medju nama onako živog saobraštaja, kakav doista jest, već činjenica, što smo jedan narod, mora da nas nuka, da naučimo pravne izraze jednoga i drugoga dijela naroda, da uzmognemo lahkočom rabiti svaku našu pravnu knjigu, a ne posizati za njemačkom ili talijanskom in ondje, gdje imamo svoju, samo pisanu drugim narječjem.«

Upajmo torej, da ta knjiga ne bo obležala v zalogi, marveč prišla povsod, kamor spada, v rabo, kakor zasluži. — Knjigo priporočamo tembolj, ker kakor kaže nje vsebina, ni prirejena samo za sodišča temuč posebno za občinske urade.